

Innst. S. nr. 141

(2008–2009)

Innstilling til Stortinget fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Dokument nr. 8:1 (2008–2009)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Ine Marie Eriksen Søreide, Bent Høie, Kari Lise Holmberg og Gunnar Gundersen om å gjøre det enklere for forskere og spesialister å arbeide ved godkjente utdannings- og forskningsinstitusjoner i Norge

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Som bakgrunn for forslaget viser forslagsstillerne til at det er godt dokumentert at Norge trenger mer utenlandsk arbeidskraft innen de fleste samfunnsområder, særlig innenfor forskning og utvikling. Forslagsstillerne er kjent med at dagens regelverk gjør det vanskelig for utenlandske forskere og spesialister å arbeide ved norske universiteter og forskningsinstitusjoner, blant annet fordi inn- og utreise av Norge medfører nye søknadsprosesser og papirarbeid. Forslagsstillerne er videre kjent med at flere universiteter og forskningsmiljøer i Norge står i reell fare for å miste forskerressurser fordi prosessene blir for langvarige og arbeidsforholdene for kompliserte.

I dokumentet fremmes følgende forslag:

1. Stortinget ber Regjeringen sørge for at offentlig godkjente universiteter og forskningsinstitusjoner forhåndsgodkjennes, slik at forskerne/spesialistene kan påbegynne arbeidet sitt mens Utlendingsdirektoratet (UDI) saksbehandler søknaden.
2. Stortinget ber Regjeringen innføre et hurtigsporsystem for forhåndsgodkjente forskningsinstitusjoner, og at dette kan gjøres som et prøveprosjekt gjeldende fra og med 2009.

3. Stortinget ber Regjeringen innføre et elektronisk søknadssystem som gjør det mulig å søke om fornyet opphold over Internett.
4. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til en nasjonal strategi for å rekruttere personer fra utlandet med svært høy kompetanse og studenter på doktorgradsnivå."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Tore Hagebakken, Saera Khan, Silvia K. Kosmo, Inger Løite og Arild Stokkan-Grande, fra Fremskrittspartiet, Per-Willy Amundsen, Åge Starheim og Ib Thomsen, fra Høyre, Bent Høie og Torbjørn Røe Isaksen, fra Sosialistisk Venstreparti, Rolf Reikvam, fra Kristelig Folkeparti, Bjørg Tørresdal, fra Senterpartiet, Anna Ceselie Brustad Moe, og fra Venstre, Vera Lysklætt, viser til Innst. S. nr. 292 (2007–2008) om arbeidsinnvandring. I innstillingen uttalte komiteens flertall blant annet:

"Flertallet mener det er viktig at arbeidskraft med høyere utdanning lettere kan få tilgang til det norske arbeidsmarkedet."

Representantforslaget tar opp situasjonen for en gruppe arbeidstakere, forskere og spesialister ved utdannings- og forskningsinstitusjoner. Dette er en type arbeidskraft som kommer inn under betegnelsen arbeidskraft med høyere utdanning som komiteen mener det er viktig lettere får tilgang til det norske arbeidsmarked. I representantforslaget foreslås det at institusjoner på forhånd godkjennes slik at forskere og spesialister kan begynne i arbeidsforholdet før

saken er ferdigbehandlet i UDI, at det etableres et prøveprosjekt for forhåndsgodkjenning av forskningsinstitusjoner fra 2009.

Komiteen viser til at Arbeids- og inkluderingsdepartementet i brev (vedlagt) av 24. november 2008 uttrykker en positiv innstilling til representantforslaget og sier at det er i tråd med Regjeringens forslag i St.meld. nr. 18 (2007–2008). Departementet presiserer at det må gjøres endringer i utlendingsregelverket og i hele utlendingsforvaltningen. Det understrekes i brevet at departementet vil foreslå forskrifter til utlendingsloven som vil omfatte en bredere gruppe arbeidstakere enn det som tas opp i representantforslaget.

Komiteen er enig med intensjonene i forslaget. Komiteen er også enig i at det er behov for forgang i saken. Komiteen tar til etterretning at departementet arbeider med forslag til forskrifter til utlendingsloven som vil fange opp intensjonen i representantforslaget og at utkast til forskrifter vil bli sendt på høring i begynnelsen av 2009.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, forventer at nye forskrifter til utlendingsloven som er tråd med merknaden i Innst. S. nr. 292 (2007–2008) og med intensjonen i representantforslaget vil kunne iverksettes så snart som mulig.

Flertallet vil på denne bakgrunn foreslå at saken vedlegges protokollen.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser til at det er usikkert hvor raskt den generelle endringen i utlendingsloven og forskriftene vil komme på plass. Disse medlemmer mener derfor at det vil være en fordel å få iverksatt en enkel ordning for godkjente utdannings- og forskningsinstitusjoner allerede fra og med 1. juli 2009.

Disse medlemmer vil på denne bakgrunn ta opp forslag 1, 2 og 4 i Dokument nr. 8:1 (2008–2009).

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at offentlig godkjente universiteter og forskningsinstitusjoner forhåndsgodkjennes, slik at forskerne/spesialistene kan påbegynne arbeidet sitt mens Utlendingsdirektoratet (UDI) saksbehandler søknaden."

"Stortinget ber Regjeringen innføre et hurtigsporsystem for forhåndsgodkjente forskningsinstitusjoner, og at dette kan gjøres som et prøveprosjekt gjeldende fra og med 2009."

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til en nasjonal strategi for å rekruttere personer fra utlandet med svært høy kompetanse og studenter på doktorgradsnivå."

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Høyre og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen sørge for at offentlig godkjente universiteter og forskningsinstitusjoner forhåndsgodkjennes, slik at forskerne/spesialistene kan påbegynne arbeidet sitt mens Utlendingsdirektoratet (UDI) saksbehandler søknaden.

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen innføre et hurtigsporsystem for forhåndsgodkjente forskningsinstitusjoner, og at dette kan gjøres som et prøveprosjekt gjeldende fra og med 2009.

Forslag 3

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til en nasjonal strategi for å rekruttere personer fra utlandet med svært høy kompetanse og studenter på doktorgradsnivå.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument nr. 8:1 (2008–2009) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Ine Marie Eriksen Søreide, Bent Høie, Kari Lise Holmberg og Gunnar Gundersen om å gjøre det enklere for forskere og spesialister å arbeide ved godkjente utdannings- og forskningsinstitusjoner i Norge – vedlegges protokollen.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 10. februar 2009

Tore Hagebakken

leder

Rolf Reikvam

ordfører

Vedlegg

Brev fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet v/statsråden til kommunal- og forvaltningskomiteen, datert 24. november 2008

Vurdering av Representantforslag nr. 1 (2008-2009), Dokument nr. 8:1 (2008-2009)

Jeg viser til brev av 4. november 2008 hvor Kommunal- og forvaltningskomiteen ber departementet vurdere forslaget i dokument nr. 8:1 (2008-2009).

I dokument nr. 8:1 (2008-2009) foreslås det at det som et prøveprosjekt innføres en adgang for arbeidstakere til å begynne å arbeide før de har fått tillatelse for forhåndsgodkjente universiteter og forskningsinstitusjoner, og at dette prøveprosjektet gjøres gjeldende fra og med 2009. Regjeringen bes videre om å innføre et elektronisk søknadssystem som gjør det mulig å søke om fornyet opphold over internett.

Utlendingsdirektoratet arbeider for tiden med å utvikle et nytt elektronisk saksbehandlingssystem i utlendingsforvaltningen, hvor det bl.a. skal legges opp til at det skal kunne fremmes elektroniske søknader om arbeidstillatelse. I og med at dette arbeidet allerede er godt i gang, og vil kunne framstå som en betydelig forenkling og forbedring av flere sider av den samlede utlendingsforvaltnings arbeid, vil det ikke være hensiktsmessig å skille ut arbeidet med å utvikle elektroniske søknader. Men jeg kan forsikre at arbeidet har høy prioritet og at målet med dette arbeidet ligger nært intensjonene i forslaget.

Når det gjelder forskere, forelesere o.l. som er invitert av utdannings- eller forskningsinstitusjon eller forening med faglig eller ideelt formål, er disse i dag unntatt fra kravet om arbeidstillatelse for arbeidsforhold av inntil tre måneders varighet. I min vurdering av forslaget i dokument nr. 8:1 (2008-2009) har jeg derfor lagt til grunn at forslaget er ment å omfatte forskere mv. som skal ha et arbeidsforhold som er av lengre varighet enn tre måneder.

Jeg har en positiv innstilling til forslaget i dokument nr. 8:1 (2008-2009). Forslaget er i tråd med regjeringens forslag i St.meld. nr. 18 (2007-2008) Arbeidsinnvandring om at arbeidsgivere som oppfyller visse vilkår, skal kunne rekruttere direkte og la høyt, kvalifiserte spesialister, nøkkelpersonell og faglærte arbeidstakerne starte i arbeidet før tillatelse foreligger. Regjeringens hovedmål for arbeidsinn-

vandringspolitikken er å legge til rette for at bedrifter og virksomheter ved behov skal kunne rekruttere arbeidskraft fra utlandet på en enkel og effektiv måte.

De endringene som regjeringen har foreslått, krever at det må gjøres endringer i utlendingsregelverket, og at det etableres en rekke nye rutiner i hele utlendingsforvaltningen. Det vil bla. være nødvendig å lage nye rutiner for hvor søknaden fremmes (i hjemlandet eller i Norge), ulike rutiner for hhv. visumfrie og visumpliktige søkere, nye rutiner for meldeplikt, og innføre en helt ny ordning for utstedelse av bekreftelse på at utlendingen har lov til å starte i arbeid før tillatelse er gitt. I det pågående arbeidet med å utforme forskrifter til den nye utlendingsloven vil departementet foreslå konkrete bestemmelser som sikrer at arbeidstakere på gitte vilkår skal kunne starte arbeidet før de har fått tillatelse. Etter planen skal forslaget til nye forskriftsbestemmelser om arbeidsinnvandring sendes på alminnelig høring i begynnelsen av 2009. Departementets forslag vil omfatte en bredere gruppe arbeidstakere og arbeidsgivere enn det som foreslås i prøveprosjektet i dokument 8:1 (2008-2009). Dersom det samtidig sendes ut et forslag om å innføre en prøveordning for en mindre del av denne gruppen, vil dette trolig føre til et press om at denne prøveordningen må gjelde for alle arbeidsgivere. I tillegg krever også en prøveordning et legalt grunnlag, og med utarbeidelse av nødvendige regelverksendring, høring, og rimelig etableringstid for prosjektet, ville vi raskt nærmere oss implementeringstidspunktet for det nye arbeidsinnvandringsregimet. Selv om jeg deler intensjonene bak dette forslaget, kan jeg altså ikke se at et prøveprosjekt for en gruppe, totalt sett, tjener sakens hensikt.

Inntil vi får innført en adgang for arbeidstakere til å begynne å arbeide før de har fått tillatelse, vil jeg imidlertid pålegge Utlendingsdirektoratet å prioritere denne type arbeidstillatelser. Jeg kan også opplyse at Utlendingsdirektoratet nylig har kontaktet NTNU og innledet et samarbeid vedrørende arbeidstillatelser til forskere og spesialister.

